

A K. S. H. megyei kirendeltségei és járási felügyelősegei dolgozóinak oktatása

A Központi Statisztikai Hivatal munkájáról szóló minisztertanácsi határozat legjelentősebb intézkedése, a független statisztikai apparátus, a Központi Statisztikai Hivatal megyei igazgatóságainak, járási felügyelősegeinek létrehozása volt. A statisztikai munka színvonala emelésének egyik legfontosabb kérdése, hogy a most létrehozott megyei igazgatóságok és járási felügyelősegek minél előbb betöltsék feladatköriüket és minél gyorsabban elsajátítsák a statisztikai munka terén példaképpül szolgáló szovjet statisztikai szervek munkamódszereit.

A Statisztikai Szemle novemberi számában cikk jelent meg: „A Szovjetunió Központi Statisztikai Hivatala kerületi és városi felügyelősegei munkaszínvonalának emeléséről” címmel. A cikk felveti, hogy a statisztikai szervek munkáját szüntelenül javítani kell és mint a munka megjavításának első feltételét, a statisztikai apparátus dolgozóinak állandó politikai és szakmai továbbképzését jelöli meg.

A Központi Statisztikai Hivatal megyei igazgatóságai és járási felügyelősegei létrehozásának ténye és az, hogy e szervekre hatalmas, felelősségteljes munka hárul, előtérbe hozták a vidéki apparátus dolgozói szakmai oktatásának szükségességét. A szakmai oktatás szükségességét és jelentőségét hangsúlyozza a minisztertanács határozata is, amelynek értelmében minden statisztikai munkakörben foglalkoztatott dolgozónak, s ezek között mindenekelőtt a Központi Statisztikai Hivatal apparátusában dolgozóknak, statisztikai szakvizsgát kell tenniük. A minisztertanácsi határozat végrehajtásával kapcsolatban most jelent meg a K. S. H. elnökének 22/2677/1952. számú végrehajtási utasítása.

A Központi Statisztikai Hivatal két formában fogott hozzá a megyei igazgatóságok és járási felügyelősegek dolgozóinak képzéséhez. Létrehozta Budapesten a járási felügyelősegek dolgozói számára kéthónapos iskoláját és október 1-én megkezdte a megyei igazgatóságok vezetői, csoportvezetői és előadói, valamint a járási felügyelősegek dolgozóinak levelező oktatását.

A Központi Statisztikai Hivatal kéthónapos (illetve a legutóbbi időben tízhetes) iskoláján résztvesz a járási apparátus minden

egyik dolgozója. Az iskolán a hallgatók megismerkednek mindazokkal az elvi és gyakorlati statisztikai kérdésekkel, amelyek munkájukhoz elengedhetetlenül szükségesek. Megismerkednek az egész statisztikai szervezettel, ezen belül a járási felügyelőség feladataival, módszereivel. A tanfolyamokon a marxizmus-leninizmus néhány legfontosabb kérdését tanulmányozzák, ezenkívül rendszeres gyakorlatokat folytatnak számításból és magyar nyelvtanból.

Az október 1-én indult tízhónapos tanfolyamokon a járási felügyelősegek dolgozói az alapfokú mezőgazdaságstatisztikai, a megyei statisztikusok pedig munkakörüknek megfelelően alapfokú ipari, mezőgazdasági, illetve belkereskedelmi vizsgára készülnek fel. A tízhónapos tanfolyamokba kapcsolódnak be azok is, akik elvégezték a kéthónapos budapesti iskolát. Az igazgatóságvezetők tanfolyama az általános statisztika mellett felöleli az iparstatisztika, a mezőgazdaságstatisztika és a belkereskedelemszatisztika legfontosabb kérdéseit.

*

A megyei igazgatóságok és járási felügyelősegek dolgozói szervezett oktatásának megindulását a tanfolyamok és iskola résztvevői nagy örömmel fogadták. Több levél érkezett a Hivatal Oktatási osztályára, amelyben a vidéki hálózat dolgozói az oktatás megindításának jelentőségéről és hasznosságáról számolnak be. A tanfolyamok megindulása előtt pedig hétről-hétre érkeztek levelek a megyei igazgatóságoktól és a járásokból, melyekben a statisztikusok a szakmai továbbképzés lehetőségei iránt érdeklődtek és sürgették a tanfolyamok megindítását.

Az oktatás szükségességét igazolják az első konferenciák és az eddig befejezett 3 iskola tapasztalatai is. Bár a tanfolyamok megkezdése óta aránylag csak rövid idő telt el — s így nem is lehet még lemérni a tanulási eredményeit a mindennapos gyakorlati munkában, — mégis már az első konferencián, október hónapban, tapasztaltuk, hogy a jobban felkészült hallgatók az általános statisztikai anyagnál a statisztikai elemzés egyes eszközeinek alkalmazására saját gyakorlati munkájukból hoztak fel

példákat. Még fokozottabb mértékben tapasztaltuk ezt a kedvező jelenséget a kéthónapos iskola statisztikai anyagának fel-dolgozásánál.

A statisztikai ismeretek hiányosságát természetesen előre láttuk, azonban bizonyos mértékig meglepetésszerűen hatottak azok a hiányosságok, amelyeket statisztikusainknál politikai kérdések, a számtan és a magyar nyelv helyes használata terén tapasztaltunk.

1. A levelező tanfolyam első konferenciáján írt politikai dolgozatok és a kéthónapos iskola politikai oktatása felszínre hozta, hogy a megyei és járási statisztikusok zöme nem eléggé járatos a napi politikai kérdésekben, nem olvassa rendszeresen a sajtót és nem foglalkozik elég érdeklődéssel a politikai eseményekkel. Ugyanakkor azonban a politikai anyag iránt a kéthónapos iskolán nagy az érdeklődés, a vidéki hálózat dolgozói maguk is felvetik, mennyire fontosnak tartják az iskola befejezése utáni rendszeres politikai továbbképzésüket. A politikai oktatás jelentőségét mutatja, hogy a statisztikusok alapfokú vizsgáin a marxizmus-leninizmus néhány alapvető kérdéséből vizsgát kell tenniök a hallgatóknak. A politikai vizsgára való felkészülés megkönnyítésére a levelező tanfolyamoknál 4 alkalommal politikai konferenciát rendez a Hivatal.

2. Második figyelmeztető tapasztalatunk mind a kéthónapos iskoláról, mind a tanfolyamok első konferenciájáról, hogy a statisztikusok egy része alapvető számtani problémákkal, nem egyszer az alapszámokkal sincs tisztában, számolási készségük alacsony szinten áll. Ennek a hiányosságnak sürgős, alapos kiküszöbölése nélkül a statisztikusok munka színvonalának emelése elképzelhetetlen. A megírt dolgozatok felszínre hozták ezeket a fogyatékoságokat. A kunhegyesi járási statisztikus az egyik példához, amely tulajdonképpen egyszerű szorzásból állott, odaírta: „nem tudom megoldani”. Tolna megye egyik statisztikusa arról tett bizonyosságot, hogy rossz a számérzéke. Nem vette észre, hogy a tizedes-pontot rossz helyre tette, így 100-szor nagyobb számot kapott, mint a reális és már fejtben is elképzelhető eredmény. A szám-

tanoktatás hasznosságát igazolják a kéthónapos iskolán lefolytatott számtani gyakorlatok is, ahol ugyancsak több hallgatónál tapasztaltunk alapvető számtani hiányosságot. Így pl. az egyik hallgató egy szám 20%-át úgy akarta „kiszámítani”, hogy először írásban a táblán kiszámította a 10%-ot, majd a kapott eredményt 20-szal osztani akarta.

3. A harmadik komoly tapasztalat a megyei és járási statisztikusok oktatásával kapcsolatban az, hogy sok statisztikus nincs birtokában a statisztikai munkához, jelentésadáshoz, elemzéshez, szöveges kiértékeléshez, tehát a statisztikai munka lényegéhez elengedhetetlenül szükséges kifejezési, stílusbeli, s nem egyszer nyelvtani, helyesírási készségnek. Gyakran előforduló jelenség, hogy nem tudják megkülönböztetni a múltidő ragját a tárgy jelétől, a közneveket nagy kezdőbetűvel írják. Sokan a szavakat egyszerűen hangzás után írják le: pl. nem ügyelnek a „-ban”, „-ben” és „-ba”, „-be” közti különbségre stb. Az igekötők egybe-és különírása az iskola legtöbb hallgatójánál nehézséget jelentett. Erthetetlen. zavaros, egy mondatban össze nem foglalható, össze nem tartozó gondolatokat tartalmazó mondatokat írnak le. Gyakran hiányzik a mondatokból az alany, vagy állítmány, nem is beszélve az írásjelek hanyag alkalmazásáról. Az iskolán bevezetett magyar órák eredménye rövid idő múlva már jelentkezett, a helyesírás javult, az elvtársak többit törődnek a kifejezésekkel, a mondat szerkesztéssel.

A megyei és járási statisztikusok oktatásának eddigi tapasztalatai, eredményei és hiányosságai egyaránt igazolják, hogy a tanfolyamok megindítása, s a budapesti iskola munkája elengedhetetlenül szükséges a statisztikai apparátus munkájának megjavításához. A Központi Statisztikai Hivatalnak az oktatás színvonalának további emelésével, a tanítás és a konferenciák fokozottabb ellenőrzésével, a statisztikusoknak pedig folyamatosabb, rendszeresebb tanulásra kell a megkezdett tanfolyamokat eredményesebbé tenni. A jobb oktatás, a rendszeresebb tanulás meghozza gazdag eredményét, a Központi Statisztikai Hivatal apparátusának jobb munkáját.

Dr. Bárd Károly